

Stadig mange frie ressourcer på arbejdsmarkedet

Oversete ledige øger jobkøen med op imod 100.000 personer

Ifølge Danmarks Statistiks arbejdskraftundersøgelse er der væsentligt flere ledige, end man kan se i de offentlige registre over personer, der modtager en ledighedsrelateret ydelse. Samtidig er antallet af ufrivilligt deltidsansatte stadig over niveauet fra før krisen. Ufrivilligt deltidsansatte og ledige uden en ledighedsydelse udgør op imod 100.000 personer. Det er væsentligt over niveauet fra før krisen. Når man tager højde for deltidsansættelser og skyggetal i den registerbaserede ledighed, ser det altså ud til, at Danmark fortsat er et stykke fra fuld beskæftigelse.

af senioranalytiker **Jon Nielsen**
og cheføkonom **Erik Bjørsted**

21. september 2018

Analysens hovedkonklusioner

- Ledigheden i Danmark er højere end før finanskrisen, hvis man ser på de årlige arbejdskraftundersøgelser (AKU). Den registrerede ledighed ligger også over niveauet før finanskrisen, men ikke helt så meget som AKU-ledigheden. Det skyldes bl.a. at der i dag er flere arbejdsløse, som ikke er registreret som arbejdsløse, og som bl.a. omfatter arbejdsløse, som ikke modtager dagpenge og kontanthjælp.
- Samtidig er der i dag 12.000 flere lønmodtagere end før krisen, som arbejder deltid, selvom de gerne ville have et fuldtidsjob.
- Samlet er der udover den registrerede ledighed på 107.000 personer mellem 75.000 og 100.000 personer, som enten ikke er registreret som ledige eller som ufrivilligt er på deltid. Dermed er der væsentligt flere ledige ressourcer tilbage på arbejdsmarkedet end den registrerede ledighed antyder.

Kontakt

Cheføkonom	Kommunikationschef
Erik Bjørsted	Mikkel Harboe
Tlf. 33 55 77 12	Tlf. 33 55 77 28
Mobil 27 68 79 50	Mobil 28 36 87 50
eb@ae.dk	mh@ae.dk

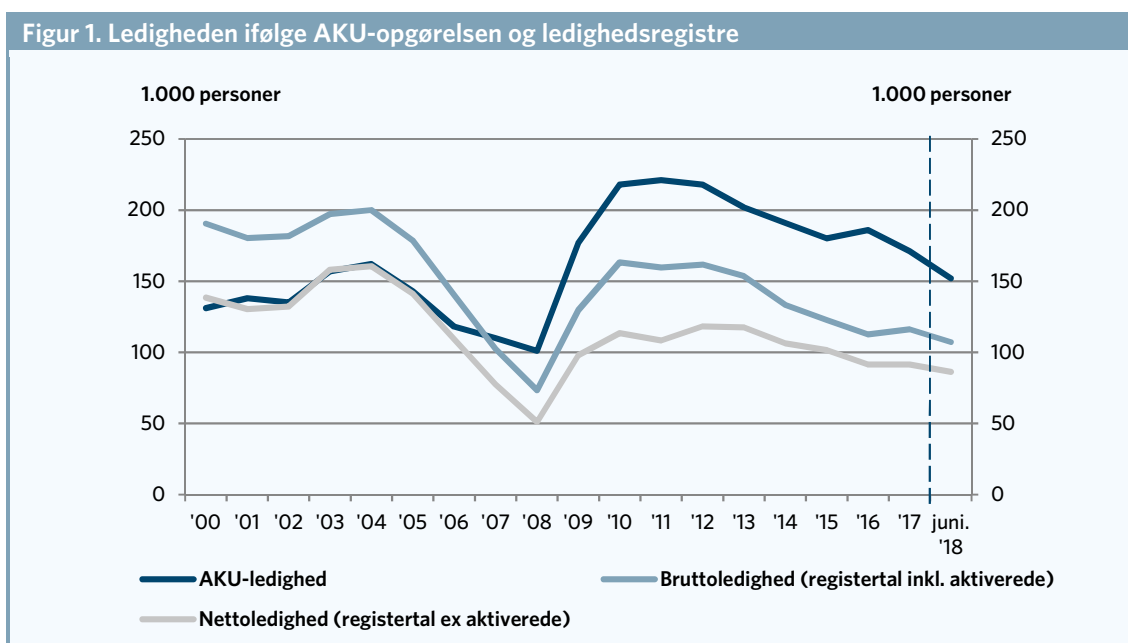
Ledighedsregistre undervurderer de frie ressourcer på arbejdsmarkedet

Danmarks Statistik offentliggør tre ledighedsmål: Registerledigheden med og uden aktiverede og AKU-ledighed. Registerledigheden er baseret på data for modtagere af offentlige ydelser, mens AKU-ledigheden er en internationalt harmoniseret opgørelse baseret på den årlige arbejdskraftundersøgelse (AKU).

Registerledigheden inkl. aktiverede (bruttoledigheden) var i 2017 på 116.000 personer svarende til 4,2 pct. af arbejdsstyrken. Vurderet på baggrund af foreløbige månedstal faldt det til 107.000 personer i juni 2018. Som det fremgår af figur 1, er det i den lave ende i historisk sammenhæng. Selvom bruttoledigheden var omtrent uændret i forhold til 2016, har det lave niveau givet anledning til snak om fare for overophedning på det danske arbejdsmarked.

Det ser imidlertid ud til, at der er markant flere ledige ressourcer på arbejdsmarkedet, end registerledigheden antyder. Ifølge AKU-opgørelserne er der således 171.000 ledige i 2017. Det svarer til 5,7 pct. af arbejdsstyrken og er højere end i alle årene, 2000-2008. Vurderet på baggrund af foreløbige månedstal faldt AKU-ledigheden til ca. 150.000 personer i juni 2018. Ledigheden steg væsentligt mere i kriseårene, hvis man ser på AKU-opgørelserne, end hvis man ser på, hvor mange der er registreret i ledighedsregistre.

Figur 1 viser arbejdsløsheden med de tre forskellige ledighedsmål AKU-ledighed, bruttoledighed og nettoledighed. Se boks 1 sidst i analysen for en uddybning af de tre ledighedsmål.

Anm.: Aktiverede tæller med i AKU-ledigheden, hvis de har søgt job for nylig og umiddelbart kan starte i job. Se bilagsboks 1 for uddybning. Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

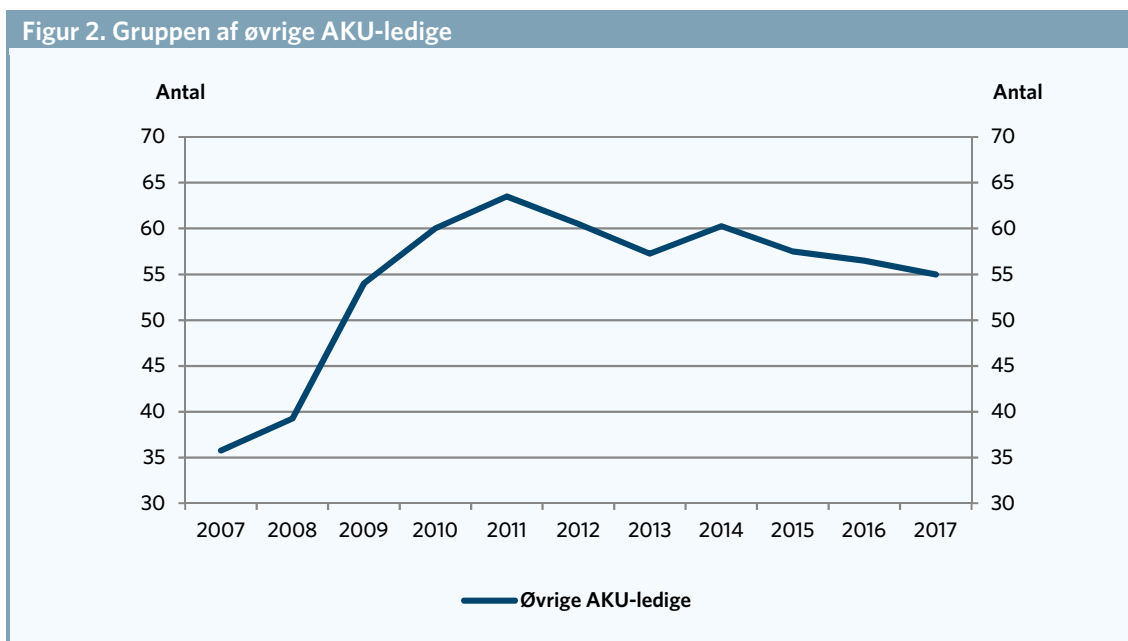
Der er ikke ét af de tre ledighedsmål, som entydigt giver det bedste billede af presset på arbejdsmarkedet. Presset på arbejdsmarkedet afhænger af, hvor mange der aktivt søger et job og har mulighed for at træde til. Det giver AKU-ledigheden en direkte måling af, da AKU-ledigheden netop består af de personer, som ifølge dem selv har søgt job inden for de seneste uger og er klar til at starte i job. Registerledigheden opgør antallet af jobparate modtagere af dagpenge, kontanthjælp og starthjælp, og er derfor ikke en direkte måling af, hvor mange der står til rådighed for arbejdsmarkedet.

AKU-ledigheden er interview-baseret, mens registerledigheden er en totaloptælling på administrative data. Vi har som sagt uddybet forskellen mellem AKU-ledigheden og registerledigheden i bilagsboks 1.

Skjulte ledige og ufrivillig deltid øger arbejdskraftreserven med op imod 100.000

Når den registrerede ledighed (nettoledighed og bruttoledighed) og AKU-ledigheden har udviklet sig forskelligt efter krisen, kan det bl.a. skyldes, at der i de senere år er sket i stigning i, hvor mange der falder ud af ydelsessystemet. Personer uden for ydelsessystemet tæller ikke med i registerledigheden, men de tæller med i AKU-ledigheden, hvis de angiver, at de har søgt job inden for de seneste fire uger og umiddelbart kan starte i job.

Gruppen af arbejdsløse uden dagpenge og kontanthjælp er i AKU-opgørelsen indeholdt i gruppen af "øvrige AKU-ledige". Denne gruppe udgjorde i 2017 ca. 55.000 personer og var i 2011 helt oppe på godt 60.000 personer. Før krisen udgjorde denne gruppe 35.000 personer. Det fremgår af figur 2.

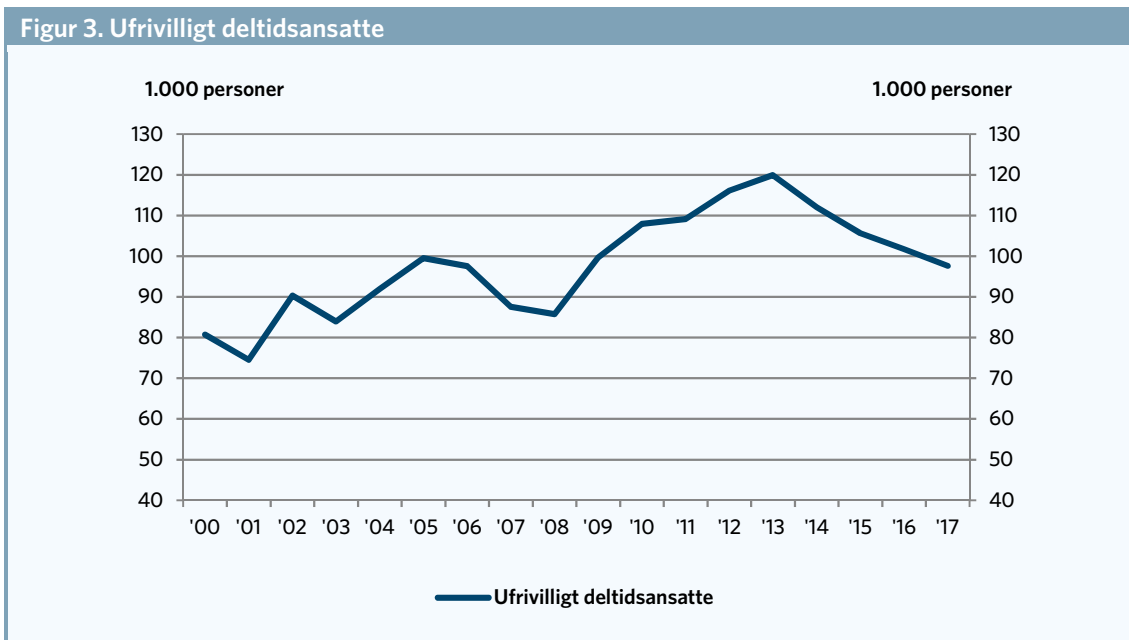

Anm.: Der ses på gruppen af øvrige AKU-ledige, som bl.a. omfatter arbejdsløse, som ikke modtager understøttelse.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Samtidig skyldes en del af forskellen, at der er kommet flere studerende. Studerende tæller ikke med i registerledigheden, men tæller med i AKU-opgørelsen, hvis de er aktivt jobsøgende ifølge de samme kriterier, som gælder for andre ledige. I det følgende ses der dog bort fra de arbejdsløse studerende.

Udover antallet af jobsøgende afhænger presset på arbejdsmarkedet også af, hvor mange der er ansat på deltid, selvom de gerne ville arbejde flere timer ('ufrivilligt deltidsansatte'). De ufrivilligt deltidsansatte indgår som en selvstændig kategori i AKU-opgørelsen, men ikke i de offentlige registre.

Som det fremgår af figur 3, er andelen af ufrivilligt deltidsansatte steget siden krisen. Fra 2008 til 2017 steg antallet af ufrivilligt deltidsansatte fra 85.000 til 97.000 trods et fald i de senere år.¹ Dermed var 3,2 pct. af arbejdsstyrken i 2017 ansat på deltid trods ønske om et fuldtidsjob.

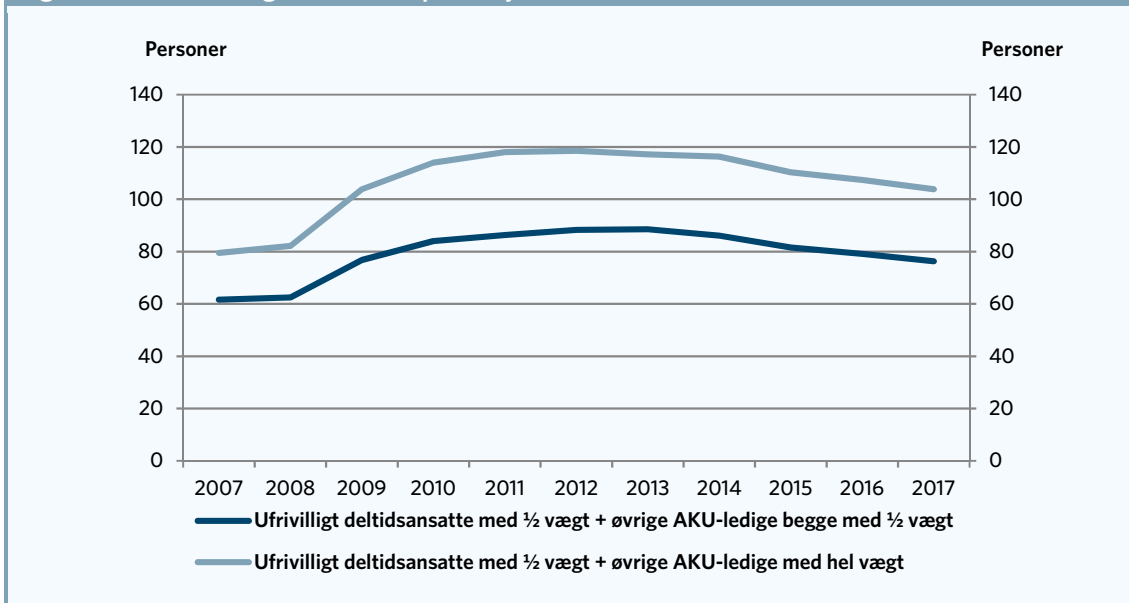
Kilde: AE pba. Eurostat.

For at få et bud på, hvor mange ledige ressourcer der egentlig er på arbejdsmarkedet **udover** de registrerede ledige, har vi i figur 4 lagt de ufrivilligt deltidsansatte sammen med de øvrige AKU-ledige fra figur 2. I figur 4 tæller en ufrivilligt deltidsansat ca. halvt så meget som en fuldtidsledig, fordi deltidsansatte i gennemsnit arbejder ca. halvt så mange timer som fuldtidsansatte. De øvrige AKU-ledige har vi både vægtet med $\frac{1}{2}$ og 1, da vi ikke har oplysninger om, hvor mange timer de vil arbejde. Nogen ønsker måske at arbejde fuldtid mens andre måske kun er på jagt efter et deltidsjob.

Konklusionen er, at der udover de registrerede ledige er mellem 75.000 til 100.000 oversete ledige på arbejdsmarkedet.

¹ Samlet set er der 196.000 beskæftigede, der ønsker at arbejde mere. Det har LO vist pba. en særkørsel på AKU-statistikken (<https://lo.dk/wp-content/uploads/2017/11/opb2.pdf>). Her betragter vi personer, som angiver, at de er deltidsansatte, fordi de ikke kan finde fuldtidsarbejde.

Figur 4. Oversete ledige ressourcer på arbejdsmarkedet

Anm.: Tallene for ufrivilligt deltidsansættelse er baseret på AKU-statistikken. De ufrivilligt deltidsansatte er vægtet med forskellen mellem fuldtids- og deltidsansattes gennemsnitlige ugentlige arbejdstid ifølge AKU-statistikken. De øvrige AKU-ledige er forsøgt vægtet med både 1/2 og 1.
 Kilde: AE pba. Danmarks Statistik og Eurostat.

De personer, som tæller med i AKU-ledigheden, er ligesom andre ledige med til at mindske faren for overophedning. Når man tager højde for deltidsansættelser og skyggetal i den registerbaserede ledighed, ser det altså ud til, at Danmark fortsat er et stykke fra fuld beskæftigelse.

Boks 1. Anvendte ledighedsbegreber i Danmark

I Danmark anvendes tre forskellige ledighedsbegreber. Den registrerede ledighedsstatistik, der omfatter netto- og bruttoledigheden, er en månedlig totaloptælling baseret på data fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering. Ud over den registrerede ledighed opgøres ledigheden i Arbejdskraftundersøgelsen (AKU), der opgøres vha. stikprøver efter en internationalt fastsat metode.

Data for både AKU-ledigheden og registerledigheden er løbende blevet forbedret. AKU-opgørelsen var baseret på en noget mindre stikprøve i 1990'erne, hvor registreringen af de ledige i ledighedsregistre også var mere lempelig. Det kan forklare de store forskelle i starten af 1990'erne.

Nettoledighed

Den registrerede nettoledighed måler antallet af 16-64-årige jobklare modtagere af dagpenge, kontanthjælp og starthjælp opgjort i fuldtidspersoner. Det betyder, at nettoledigheden dækker personer, der skønnes jobklare og ikke er i aktivering. Den registrerede nettoledighed bliver opgjort hver måned.

Bruttoledighed

Den registrerede bruttoledighed måler - ligesom nettoledigheden - antallet af 16-64-årige personer der modtager dagpenge fra en a-kasse eller som er jobklare kontanthjælpsmodtagere opgjort i fuldtidspersoner. Derudover medregner bruttoledigheden også personer i aktivering. Den registrerede bruttoledighed bliver opgjort hver måned.

AKU-ledigheden

Arbejdskraftundersøgelsen (AKU-ledighed) er en stikprøveundersøgelse blandt danskere i alderen 15-64 år. AKU-ledigheden følger en international anvendt definition. Det betyder, at AKU-ledigheden bl.a. kan benyttes til at sammenligne ledigheden mellem forskellige lande. Ledige efter denne definition er personer, der 1) ønsker et arbejde, 2) har søgt job indenfor de seneste fire uger, 3) kan tiltræde et job indenfor de næste to uger. Det betyder, at AKU-ledigheden bl.a. fanger personer, som ikke modtager dagpenge og ikke har ret til kontanthjælp, som arbejdsløse. Da AKU-ledigheden er interviewbaseret, kan der være problemer med stikprøveusikkerhed og fejlsvar.

Illustration: De tre ledighedsbegreber i Danmark

